

EFTA-TILSYNSMYNDIGHEDENS BESLUTNING**Nr. 227/06/KOL****af 19. juli 2006****om statsstøtte til Farice hf. (Island)**

EFTA-TILSYNSMYNDIGHEDEN ⁽¹⁾ HAR —

UNDER HENVISNING til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde ⁽²⁾, særlig artikel 61-63 og protokol nr. 26 hertil,

UNDER HENVISNING til aftalen mellem EFTA-staterne om oprettelse af en tilsynsmyndighed og en domstol ⁽³⁾, særlig artikel 24,

UNDER HENVISNING til artikel 1, stk. 2, i del I og artikel 4, stk. 4, artikel 6, artikel 7, stk. 3, og artikel 10 i del II i protokol nr. 3 til tilsyns- og domstolsaftalen,

UNDER HENVISNING til Tilsynsmyndighedens retningslinjer ⁽⁴⁾ for anvendelsen og fortolkningen af EØS-aftalens artikel 61 og 62, særlig kapitel 17 om statsgarantier og kapitel 19 om offentlige myndigheders kapitalinteresser,

UNDER HENVISNING til Tilsynsmyndighedens beslutning nr.125/05/KOL om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure med hensyn til statsstøtte til Farice hf. med en opfordring til interesserede parter om at fremsætte deres bemærkninger hertil ⁽⁵⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

I. DE FAKTISKE OMSTÆNDIGHEDER**1. SAGSFORLØB**

Ved brev af 27. februar 2004 fra den islandske mission ved Den Europæiske Union, hvorved der blev fremsendt et brev fra Finansministeriet af 26. februar 2004, anmeldte de islandske

⁽¹⁾ Herefter benævnt »Tilsynsmyndigheden«.

⁽²⁾ Herefter benævnt »EØS-aftalen«.

⁽³⁾ Herefter benævnt »tilsyns- og domstolsaftalen«.

⁽⁴⁾ Retningslinjer for anvendelse og fortolkning af artikel 61 og 62 i EØS-aftalen og artikel 1 i protokol nr. 3 til aftalen om Tilsynsmyndigheden og Domstolen, vedtaget og udstedt af EFTA-Tilsynsmyndigheden den 19.1.1994, (EFT L 231 af 3.9.1994) og EØS-tillæg nr. 32 af 3.9.1994. Retningslinjerne blev senest ændret den 29.3.2006. I det følgende benævnt »retningslinjer for statsstøtte«.

⁽⁵⁾ Offentliggjort i EUT C 277 af 10.11.2005 og EØS-tillæg nr. 56 af 10.11.2005, s. 14.

myndigheder en statsgaranti til fordel for et undersøisk kabelprojekt i Island, dvs. Farice-projektet. Brevet blev modtaget og registreret den 1. marts 2004 (reg. nr.: 257593).

Der kom supplerende oplysninger ved brev af 14. maj 2004 fra den islandske mission, som fremsendte et brev fra det islandske finansministerium dateret den 13. maj 2004. Brevet blev modtaget og registreret af Tilsynsmyndigheden den 14. maj 2004 (reg. nr. 281472).

Efter forskellige udvekslinger af korrespondance ⁽⁶⁾ underrettede Tilsynsmyndigheden de islandske myndigheder ved brev af 26. maj 2006, at den havde besluttet at indlede den formelle undersøgelsesprocedure i henhold til artikel 1, stk. 2, i del I i protokol 3 til tilsyns- og domstolsaftalen med hensyn til statsstøtte til fordel for Farice hf. (reg. nr. 319257).

Tilsynsmyndighedens beslutning nr. 125/05/KOL om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure blev offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende* og EØS-tillægget ⁽⁷⁾. Tilsynsmyndigheden opfordrede samtidig interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger. Tilsynsmyndigheden har ikke modtaget nogen bemærkninger fra interesserede parter.

De islandske myndigheder sendte deres bemærkninger til beslutning nr. 125/05/KOL ved brev af 28. juni 2005 (reg. nr. 324236).

Som nævnt i beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure havde Tilsynsmyndigheden som led i en særskilt konkurrenceprocedure givet udtryk for visse konkurrencemæssige betænkeligheder i sit brev til Farice hf. af 31. januar 2003. Tilsynsmyndigheden havde også anmodet om oplysninger om Farice-projektet, som var relevante for vurderingen

⁽⁶⁾ For yderligere oplysninger om korrespondancen mellem Tilsynsmyndigheden og de islandske myndigheder henvises til Tilsynsmyndighedens beslutning om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure, beslutning nr. 125/05/KOL, offentliggjort i EUT C 277 af 10.11.2005, s. 14.

⁽⁷⁾ EUT C 277 af 10.11.2005 og EØS-tillægget til EUT nr. 56 af 10.11.2005, s. 14.

af projektets konkurrencemæssige indvirkning. Ved brev af 6. maj 2004 sendte Tilsynsmyndigheden en formel anmodning om oplysninger til Farice hf. ⁽¹⁾. Farices svar blev modtaget af Tilsynsmyndigheden den 21. oktober 2004. Den særskilte konkurrenceprocedure er afsluttet ved brev fra Tilsynsmyndigheden af 2. juni 2006 (reg. nr. 1072261).

2. BESKRIVELSE AF FORANSTALTNINGERNE

2.1. BESKRIVELSE AF FARICE-PROJEKTET

Farice-projektet vedrører udlæggelse og forvaltning af et undersøisk telekommunikationskabel til at forbinde Island og Færøerne med Skotland.

Island og Færøerne har siden 1994 været internationalt forbundet via det undersøiske telekommunikationskabel CANTAT-3. CANTAT-3 blev etableret som et konsortiumkabel. Adgangen til CANTAT-3 blev sikret ved medlemskab af konsortiet ⁽²⁾, ved brugsrettigheder, der ikke kan omstødes, og ved at lease kapacitet fra et medlem af konsortiet, Teleglobe. CANTAT-3 har forbindelsespunkter i Canada, Island, Færøerne, Danmark, Det Forenede Kongerige og Tyskland. Med opbygningen af de transatlantiske kabelsystemer, som konkurrerer med CANTAT-3, havde grundlæggerne af CANTAT-3 adgang til andre og mere økonomiske forbindelser. De islandske og færøske parter var imidlertid stadig henvist til at benytte CANTAT-3-forbindelsen. Dette var en overvejelse, som disse parter måtte gøre sig i forbindelse med udviklingen af nye forbindelser. Desuden havde CANTAT-3-kablet visse tekniske begrænsninger, da det var et kabel af en ældre generation, som ikke altid er pålideligt og har begrænset kapacitet. De islandske myndigheder har forelagt en oversigt over flere funktionssvigt i CANTAT-3-forbindelsen i løbet af 1995-2003. Der er ikke noget andet internationalt fibernetværk, der er nået frem til disse to lande siden 1994, trods en generel kapacitetsvækst i de internationale og interregionale telekommunikations-ruter. Ifølge oplysningerne fra de islandske myndigheder stillede de to landes geografiske afsondring og begrænsede markedsstørrelse sig i vejen for dette.

Omkostningerne ved satellitforbindelser, der tjener som en sekundær forbindelse, forventes at stige og betragtes under alle omstændigheder ikke som velegnet til transmission af forsinkelsesfølsom internettrafik. For at håndtere den øgede teletrafik måtte der skabes et alternativ.

Farice-projektet er et initiativ, der er lanceret af det (på daværende tidspunkt) næsten 100 % statsejede islandske teleselskab

⁽¹⁾ I overensstemmelse med bestemmelserne i protokol 21 til EØS-aftalen og artikel 11 i kapitel II, protokol 4, til tilsyns- og domstolsaftalen.

⁽²⁾ Konsortiet omfattede bl.a. den islandske teleoperatør, Landssími Íslands hf., Teleglobe og Deutsche Telecom.

Landssími Íslands hf. (i det følgende Síminn) ⁽³⁾ og teleselskabet på Færøerne, Føroya Tele, som overvejede at udvikle et søkabel, der skulle forbinde Reykjavik, Tórshavn og Edinburgh. I 2002 blev det imidlertid klart, at Farice-projektet ikke ville kunne gennemføres som et rent kommercielt forretningsforetagende ⁽⁴⁾. En gennemførlighedsundersøgelse, der blev foretaget i marts 2002 konkluderede, at det ikke ville være muligt at finansiere projektet ved hjælp af konventionel projektfinsiering. Man søgte at skabe en bred alliance bag projektet for at sikre, at det blev gennemført. Dette resulterede i to beslutninger:

For det første blev kommunikationsmyndighederne i Island og Færøerne involveret i forberedelsen af projektet. Det var især de største sponsorer, Síminn og Føroya Tele, der gjorde det klart, at de ikke var interesserede i at give de nødvendige lånegarantier på hele telemarkedets vegne ⁽⁵⁾. Staten var derfor nødt til at deltage og bidrage aktivt til projektet.

For det andet blev det tillagt stor vægt, at Og Vodafone, som er en vigtig spiller på det islandske telemarked, skulle deltage i projektet. Det blev besluttet, at der ud over etableringen af Farice hf. med henblik på anlæg og drift af det nye transmissionssystem skulle etableres et holdingselskab *Eignarhaldsfélagið Farice ehf.* (i det følgende »E-Farice«) ⁽⁶⁾. Dette selskab skulle, samtidig med at det ejede alle de islandske aktier i Farice, opkøbe Og Vodafones kapacitet i CANTAT-3. Et lignende tilbud blev fremsat over for Síminn, som ifølge den IBM-rapport ⁽⁷⁾, som er blevet forelagt af de islandske myndigheder, resulterede i, at E-Farice håndterer alle internationale forbindelser for Island. Som det siges i anmeldelsen, var det derfor meningen, at E-Farice skulle stå for drift og salg af CANTAT-3-kapaciteten ⁽⁸⁾.

⁽³⁾ Den islandske stats andel i Síminn blev solgt til Skipti ehf. med virkning fra august 2005.

⁽⁴⁾ Se resuméet, der er vedføjet som bilag 1 til anmeldelsen.

⁽⁵⁾ Se også følgende bemærkning fra de islandske myndigheder: »Selv om Síminn var den udpegede universelle tjenesteudbyder, der som sådan er forpligtet til at sørge for sikker langdistance-kommunikation, følte virksomheden, at en forøgelse af kapaciteten for at opfylde efterspørgslen og tilvejebringelse af en alternativ rute til nødsituationer var et finansielt risikabelt foretagende, som kun gav et lille afkast på investeringen. For at gøre det lettere at foretage den nødvendige opgradering af kapaciteten, især på baggrund af den begrænsede tidshorizont, indtil kapaciteten ville blive overhalet af efterspørgslen, trådte regeringen til«.

⁽⁶⁾ I 2003 ejede E-Farice ehf. 80 % af aktierne i Farice hf., mens de resterende 20 % af aktierne var ejet af Føroya Tele (0,6 %) og de øvrige færøske parter (tilsammen 19,93 %).

⁽⁷⁾ IBM-rapporten er en rapport, som blev forelagt for de islandske myndigheder, og som giver et resumé af Farice-projektets baggrund og aktuelle status. Den beskriver projektets ide, forretningsplan og netværksstrukturen samt behovet for et nyt kabel.

⁽⁸⁾ IBM-rapporten understreger det forretningsmæssige aspekt, at E-Farices køb af CANTAT-3-forbindelserne åbner mulighed for at ringforbinde de to kabelsystemer på en sådan måde, at Farice hf. kan tilbyde sine kunder sikre forbindelser. Rapporten beskriver derudover E-Farices forhandlinger med Teleglobe om at lease yderligere CANTAT-3-kapacitet. Man har drøftet, om Farice hf. eller E-Farice skulle lease al disponibel kapacitet til Island og Færøerne.

I 2002 blev det nye aktieselskab Farice hf. etableret med det formål at forberede, anlægge og drive et undersøisk kommunikationskabel til overførsel af tele- og internettrafik mellem Island, Færøerne og Det Forenede Kongerige. Ifølge oplysningerne fra de islandske myndigheder var aktionærerne i dette selskab Síminn (47,33 %), Og Vodafone (1,33 %), den islandske regering (27,33 %), tre andre islandske operatører, der tilsammen havde 3,99 %, Føroya Tele (17,33 %) og to andre færøske teleoperatører, der hver havde 1,33 % ⁽¹⁾. Det nye Farice-kabel omfatter en islandsk »backhaul«-forbindelse ⁽²⁾ (fra Reykjavik til Seyðisfjörður), en undersøisk sektion (fra Seyðisfjörður til Dunnet Bay), en færøsk »backhaul«-forbindelse (fra Funningsfjörður til Tórshavn) og en britisk »backhaul«-forbindelse (fra Dunnet Bay til Edinburgh). Der blev ikke afholdt noget offentligt udbud om forvaltningen af kablet, som blev overdraget til Farice hf. Ifølge forretningsplanen lå de skønnede samlede investeringsomkostninger ved Farice-projektet på 48,9 mio. EUR.

Ifølge en aktionæraftale af 12. september 2002 skal Farices prispolitik være baseret på principperne om omkostningsæghed, gennemsigtighed og ikke-forskelsbehandling.

De islandske myndigheder har desuden påpeget, at både indenlandske og udenlandske operatører har adgang til at benytte Farice-kablet til de samme priser og på de samme vilkår. Aktionæraftalen er også åben for nye aktionærer. Det fastsættes imidlertid, at de eksisterende aktionærer altid vil få tilbudt muligheden for at bevare deres stamaktieposition i selskabet, hvis aktiekapitalen forhøjes (paragraf 7 i aktionæraftalen).

Den formelle åbning af Farices undersøiske transmissionskabel fandt sted i februar 2004.

2.2. BESKRIVELSE AF DEN ISLANDSKE STATSSTØTTE

a) *Lånegarantien*

Anmeldelsen vedrører en statsgaranti for et lån på 9,4 mio. EUR til Farice hf. (i det følgende: A-lånet). Dette lån er en del af en større langfristet lånepakke til et maksimumbeløb af 34,5 mio. EUR.

Ifølge oplysningerne fra de islandske myndigheder, især som det fremgår af aftalen af 27. februar 2004 (i det følgende: låneaftalen) mellem Farice hf., Íslandsbanki hf., andre finansielle institutioner og andre garanter, er de underskrevne lån til et maksimumbeløb af 34,5 mio. EUR fordelt som følger:

⁽¹⁾ De oprindelige kapitalindskud, som senere blev ændret. Holdingselskabet E-Farice ligger inde med alle de islandske parters aktier i Farice hf.

⁽²⁾ Begrebet »backhaul« refererer ofte til transmission fra et fjernt netsted til et centralt netsted (eller hovednetsted). Den oprindelige definition af »backhaul« var at sende et telefonopkald eller data til et punkt ud over det normale bestemmelsepunkt og derefter tilbage igen for at udnytte disponibelt personale (operatører, agenter osv.) eller netværksudstyr, som ikke befinder sig på bestemmelsesstedet. Begrebet har gradvist fået en mere generel betydning. Denne går typisk i retning af højkapacitetslinje.

Lån	Mio. EUR	Långiver	rentesats ⁽¹⁾	Rente-perioder	Tilbagebetaling		Garant
					Antal afdrag	tilbagebetaling påbegyndes	
A	9,4	Den Nordiske Investerings-bank	Euribor + 0,18 % p.a.	6 måneder	8 halvårslige betalinger	Sept. 2011	Den islandske regering
B	4,7	Den Nordiske Investerings-bank	Euribor + 0,80 % p.a.	6 måneder	5 Halvårslige betalinger	Sept. 2009	Landssími Íslands hf. (Síminn)
	4,7	Íslandsbanki hf.					
C	4,7	Føroya banki	Euribor + 1,00 % p.a.	3 måneder	10 kvartalsvise betalinger	Sept. 2009	Telefon verkið P/F
D	11,0	Íslandsbanki hf.	Euribor + 1,50 % p.a.	1 måned	48 månedlige betalinger	Sept. 2005	Ingen

⁽¹⁾ Selv om der i det brev, der ledsager anmeldelsen, henvises til Libor som basis for fastsættelse af lånets rente for hver tranche, henvises der i bestemmelse 7.1. i låneaftalen til Euribor. Derfor anser Tilsynsmyndigheden Euribor-satsen for at være den gyldige reference for fastsættelsen af den rentesats, der gælder for lånet i hver renteperiode.

Statsgarantien for A-lånet er en inddrivelsesgaranti, dvs. at Farice hf. er fuldt ansvarlig for lånets tilbagebetaling, og kreditor skal udtømme alle muligheder for inddrivelse fra selskabet, inden statsgarantien får virkning. Farice hf. blev pålagt en årlig præmie på 0,5 % (fastlagt af den islandske gældsforvaltning), som blev betalt forskudsvis i forbindelse med låneaftalen og statsgarantien. Dette beløb svarede til 438 839 EUR, dvs. 4,7 % af lånebeløbet. Desuden blev der beregnet et garanti gebyr på 120 000 ISK.

En tidligere inddrivelsesgaranti blev underskrevet i juli 2003 i forbindelse med et overgangslån på 16 mio. EUR. Inddrivelsesgarantien dækkede 6,4 mio. EUR, dvs. 40 % af dette lån. Overgangslånet blev tilbagebetalt ved frigivelsen af det langfristede lån på 34,5 mio. EUR, og inddrivelsesgarantien for overgangslånet bortfaldt den samme dag. Farice hf. betalte et garanti gebyr på 0,50 % og en garantiafgift på 120 000 ISK for denne garanti.

b) *Den islandske regerings forhøjelse af aktiekapitalen*

I begyndelsen af januar 2003 blev statens andel af aktiekapitalen i Farice hf. øget fra en oprindelig andel på 27,33 % til 46,5 %. De islandske myndigheder giver følgende forklaring i deres svar fra juni 2004:

»Efterhånden som forretningsplanen udviklede sig, blev der større klarhed over selskabets finansieringsbehov, og det blev besluttet at øge selskabets aktiekapital. Alle operatører i Island og Færøerne blev opfordret til at købe aktier i forbindelse med aktieforøgelsen. Da Síminn gjorde det klart, at selskabet ikke ønskede at tegne sig for mere end 33,33 % af aktiekapitalen, og Telefonverkið ville skaffe den nødvendige aktiekapital fra den færøske del af foretagendet (19,93 %), måtte den islandske regering stille 46,53 % af den nødvendige aktiekapital til rådighed, da andre operatører i Island ikke havde finansiell kapacitet til at købe mere end 1,2 % af aktiekapitalen.«

Som de islandske myndigheder har anført, blev den samlede aktiekapital i Farice hf. øget fra 327 000 EUR til 14 mio. EUR. Nærmere oplysninger om de forskellige aktionærers aktiekapitalbidrag kan ses i tabellen nedenfor. ⁽¹⁾:

⁽¹⁾ Se brev fra de islandske myndigheder af 8. juni 2004, s. 7.

Aktiekapitalen i Farice hf. (beløb i'000)

	Forberedelsesfasen			Jan. 03			Juni 03		
	ISK	EUR ⁽¹⁾	Aktie-andel	ISK	EUR	Aktie-andel	ISK	EUR	Aktie-andel
Eignarhaldsfélagið Farice ehf.				947 944	11 242	79,90 %	947 944	11 242	79,90 %
Islands regering	8 200	90	27,33 %	552 067	6 547	46,53 %	491 737	5 831	41,45 %
Síminn	14 200	155	47,33 %	395 477	4 690	33,33 %	352 259	4 177	29,69 %
Og Vodafone	400	4	1,33 %	400	5	0,03 %	103 949	1 232	8,76 %
Lína.Net	400	4	1,33 %	400	5	0,03 %	400	5	0,03 %
Fjarski ehf.	400	4	1,33 %	400	5	0,03 %	400	5	0,03 %
RH-net	400	4	1,33 %	400	5	0,03 %	400	5	0,03 %
Telefonverkið	5 200	57	17,33 %	236 486	2 804	19,93 %	236 486	2 804	19,93 %
Kall	400	4	1,33 %	400	5	0,03 %	400	5	0,03 %
SPF spf.	400	4	1,33 %	400	5	0,03 %	400	5	0,03 %
I alt	30 000	327	100,00 %	1 186 430	14 070	100,00 %	1 186 430	14 070	100,00 %

(1) Da de islandske myndigheder ikke benyttede den samme omregningskurs i hele den fremsendte tabel, har Tilsynsmyndigheden ændret den, for så vidt angår tallene i euro. Den har beregnet tallene i euro i tabellen i overensstemmelse med de omregningskurser, der kan findes på den webside <http://www.efasurv.int/fieldsowork/fieldstateaid/dbaFile791.html>. Til forberedelsesfasen anvendte den omregningskursen på 91,58 fra 2002. Til tallene for 2003 anvendte den omregningskursen på 84,32 fra 2003.

3. INDLEDNING AF DEN FORMELLE UNDERSØGELSESPROCEDURE

I sin beslutning nr. 125/05/KOL om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure kom Tilsynsmyndigheden til den foreløbige konklusion, at den islandske stats statsgaranti og aktiekapitalforhøjelse i Farice hf. udgjorde statsstøtte som omhandlet i EØS-aftalens artikel 61, stk. 1.

Tilsynsmyndigheden havde sine tvivl om, hvorvidt den islandske stats støtteforanstaltninger kunne erklæres forenelige med EØS-aftalen. I sin beslutning om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure gav Tilsynsmyndigheden udtryk for tvivl med hensyn til, om støtteforanstaltningerne — for at være forenelige med reglerne i EØS-aftalen — stod i rimeligt forhold til de mål, der skal opnås, og ikke fordrejede konkurrencen i et omfang, der strider mod den fælles interesse. Tvivlen var især rettet mod spørgsmålet om, hvorvidt der ville være en ikke-diskriminatorisk adgang til netværket. Da den oprindelige idé desuden var, at også CANTAT-3-kapaciteten skulle kanaliseres gennem E-Farice hf., vakte det bekymring, at der ikke ville være konkurrence om forbindelserne til Island, da der i så fald kun ville være en leverandør tilbage på markedet.

4. DE ISLANDSKE MYNDIGHEDERS BEMÆRKNINGER

I deres bemærkninger til beslutning nr. 125/05/KOL af 28. juni 2005 gentager de islandske myndigheder, at de ikke finder, at

der er tale om statsstøtte til Farice-projektet. Ifølge de islandske myndigheder er lånegarantien og forhøjelsen af statens aktiekapital i overensstemmelse med statsstøttebestemmelserne. Desuden udgør Farice-projektet infrastruktur i statsstøttereglerens betydning. Som det blev sagt i et tidligere brev af 21. januar, er de islandske myndigheder imidlertid af den opfattelse, at eventuel statsstøtte vil være forenelig med EØS-aftalens artikel 61, stk. 3, litra b) og c).

De islandske myndigheder baserer sin argumentation for de pågældende foranstaltninger på den overvejelse, at teleforbindelser og bredbåndsadgang er et nødvendigt skridt for moderniseringen af EU's samfund og økonomi og er et afgørende aspekt af Lissabon-agendaen og desuden en forudsætning for udviklingen af eEurope-handlingsplanen.

På grund af sin beliggenhed er Island særlig afhængig af at have adgang til økonomiske og pålidelige teleforbindelser. De eksisterende forbindelser er hverken tilfredsstillende eller pålidelige og ikke acceptable for de teleafhængige økonomier i Island og Færøerne på grund af de tekniske begrænsninger ved CANTAT-3.

Under disse omstændigheder var statens deltagelse en forudsætning for projektets levedygtighed. Uden statens deltagelse ville projektet enten være blevet forsinket eller slet ikke iværksat.

De islandske myndigheder er af den opfattelse, at fordelene ved at garantere for en pålidelig præstation af teleydelser i Island vejer tungere end ulemperne ved en vis fordrejning af konkurrencen for andre konkurrenter.

Forud for etableringen af Farice blev der afholdt indledende møder med islandske operatører, hvor kun tre af de »mindre« operatører var indstillet på at købe aktier i selskabet. Efter de islandske myndigheders opfattelse blev der gjort en stor indsats for at finde selskabsstiftere, og der var ingen nedre grænse for størrelsen af aktiekapitalandelen. Derfor argumenter de islandske myndigheder for, at der var bred interesse for at deltage i betragtning af de særlige forhold omkring projektet.

De islandske myndigheder understreger, at paragraf 7 i aktionæraftalen indeholder en bestemmelse om forkøbsret for de stiftende selskaber i Farice hf. Denne ret svarer til artikel 34 i den islandske lov nr. 2/1995 om aktieselskaber, hvorefter aktionærene har ret til at tegne sig for nye aktier i direkte forhold til deres aktiebeholdninger. Denne ret kan overdrages, og hver aktionær kan altid beslutte ikke at benytte denne forkøbsret. Desuden siges det i paragraf 7, stk. 2, i aktionæraftalen, at aktionærene skal bestræbe sig på at sikre, at nye parter kan deltage i kapitalforhøjelsen uanset forkøbsret.

Aktionæraftalen fastsætter, at prisfastsættelsen skal være ikke-diskriminatorisk og gennemsigtig og være baseret på markedsvilkårene. Selskabets prispolitik skal være baseret på principperne om omkostningsægthed, gennemsigtighed og ikke-forskelsbehandling. De islandske myndigheder sammenligner Farice-projektet med den situation, der behandles i Kommissionens beslutning N307/2004, som vedrører et projekt for bredbåndsinfrastruktur i Det Forenede Kongerige, der skal tilvejebringe bredbåndsydelser til massemarkedet for virksomheder og borgere i landbrugsområder og de fjernere egne af Skotland. Ifølge deres oplysninger er priserne for kapacitet i Farice-systemet formodentlig de højeste for lignende tjenester i det nordatlantiske område. Dette er en af grundene til, at den volumen, der blev solgt i 2005, svarer til mindre end 5 % af den kapacitet, der i dag er installeret i Farice.

Med hensyn til spørgsmålet om åben adgang understreger de islandske myndigheder, at adgangen til infrastrukturen er åben, gennemsigtig og ikke-diskriminatorisk.

Endelig er det de islandske myndigheders opfattelse, at hvis det blev fastslået, at der er tale om statsstøtte, så er det samlede støttebeløb begrænset. Især hvad lånegarantien angår, kan et så begrænset beløb ikke betragtes som værende i strid med den fælles interesse, jf. EØS-aftalens artikel 61, stk. 3, litra c). Med

hensyn til den islandske stats aktieforhøjelse argumenterede de islandske myndigheder, at »det oprindelige formål med oprettelsen af Farice hf. i september 2002 var udelukkende at forbedre udlæggelsen og driften af det undersøiske kommunikationssystem. På dette tidspunkt var der ikke truffet nogen endelig beslutning om hele projektets finansielle behov eller den endelige kapitalstørrelse [...] Intet selskab ville være i stand til at foretage den faktiske udlæggelse og drift af kablet [...] Den første aktieforhøjelse i januar 2003 var derfor ikke en normal »aktieforhøjelse« i et selskab, men kunne faktisk sammenlignes med etablering af et nyt selskab med et nyt formål.« Det forhold, at private operatører har haft aktiemajoriteten i alle trin og bidraget væsentligt til selskabet samtidig med den islandske stat, viser, at en eventuel statsstøtte ville være meget begrænset.

Med hensyn til de konkurrencemæssige betænkeligheder (se afsnit II.3.2. i beslutning nr. 125/05/KOL) erklærer de islandske myndigheder, at hverken Farice hf. eller E-Farice ehf. for tiden har nogen planer om at købe eller lease mere CANTAT-3-kapacitet, og at drøftelserne med Teleglobe på daværende tidspunkt aldrig førte til nogen aftaler. Det er også blevet påvist, at kunderne på grund af Farices høje priser i stigende grad har benyttet CANTAT-3-kapacitet, som er i stand til at konkurrere med Farice hf.

II. VURDERING

1. FOREKOMSTEN AF STATSSTØTTE I HENHOLD TIL ARTIKEL 61, STK. 1, I EØS-AFTALEN

Artikel 61, stk. 1, i EØS-aftalen lyder således:

»Bortset fra de i denne aftale hjemlede undtagelser er støtte, som ydes af EF-medlemsstater, EFTA-stater eller ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, uforenelige med denne aftale i det omfang, den påvirker samhandelen mellem de kontraherende parter.«

1.1. DEN ISLANDSKE STATS LÅNEGARANTI

Generelt sætter en lånegaranti den begunstigede i stand til at opnå bedre finansieringsvilkår for et lån end dem, der normalt kan opnås på de finansielle markeder. Derfor kan garantier udstedt af staten falde ind under EØS-aftalens artikel 61, stk. 1.

I bestemmelserne i kapitel 17.4, stk. 2, i Tilsynsmyndighedens statsstøtte-retningslinjer for statsgarantier (i det følgende: retningslinjerne) har Tilsynsmyndigheden beskrevet en situation, hvor en individuel statsgaranti ikke udgør statsstøtte efter EØS-aftalens artikel 61, stk. 1. Til dette formål skal statsgarantien opfylde følgende betingelser:

- a) låntageren er ikke i finansielle vanskeligheder
- b) låntageren ville i princippet kunne få et lån på markedsvilkår på de finansielle markeder uden en statsintervention
- c) garantien er forbundet med en specifik finansiel transaktion, den er på et fast maksimumsbeløb, dækker ikke mere end 80 % af det udestående lån og er (ikke tidsbestemt)
- d) der betales markedspris for garantien (som bl.a. afspejler garantiens størrelse og varighed, den sikkerhed, der stilles af låntageren, låntagerens finansielle situation, aktivitetsektoren, udsigterne, misligholdelsesgraden samt andre økonomiske forhold).

Tilsynsmyndigheden vil derfor for det første vurdere, om statsgarantien til fordel for Farice hf. for A-lånet opfylder de fire betingelser i retningslinjerne, hvilket ville kunne udelukke, at der er tale statsstøtte. Det er kun, hvis Tilsynsmyndigheden når frem til et negativt resultat, at den vurderer de individuelle betingelser i EØS-aftalens artikel 61, stk. 1.

1.1.1. *Betingelser for, at der ikke er tale om statsstøtte — kapitel 17.4, stk. 2, i statsstøtteretningslinjerne*

Ifølge oplysningerne fra de islandske myndigheder kunne projektet ikke gennemføres som et rent kommercielt forretningsforetagende og krævede statens medvirken. Selv om Farice hf. teknisk set ikke var i finansielle vanskeligheder (første betingelse), kunne virksomheden kun sikre sig et lån på 11 mio. EUR på markedsvilkår (D-lån). Det faktum, at bankerne ikke kun krævede en garanti fra staten for A-lånet, men også fra de to tidligere statslige telemonopolvirksomheder (Síminn for B-lånet og Telefonverkið P/F for C-lånet), som stadig ejedes af de respektive lande, viser, at Farice ikke var i stand til at opnå et lån på markedsvilkår uden statens medvirken. Den anden betingelse er derfor ikke opfyldt.

Med hensyn til den tredje betingelse anlagde Tilsynsmyndigheden i beslutningen om at indlede den formelle undersøgelse den foreløbige betragtning, at statsgarantien dækker 100 % af

det garanterede A-lån. Den samlede lånepakke består af fire (eller fem ⁽¹⁾) forskellige lånebeløb med forskellige lånevilkår, forskellige långivere og forskellige garantier. De islandske myndigheder hævder, at der kun er tale om et lån til 34,5 mio. EUR, og at statsgarantien for A-lånet af den grund ikke dækker mere end 80 % af lånet. Det fremgår imidlertid af låneaftalen, at selv om de fire lån ydes mod samme sikkerhed, ydes de af forskellige banker, som kun påtager sig ansvaret for deres lånebeløb. Ingen af bankerne ville opgive sin del af sikkerheden ⁽²⁾, hvis Farice skulle gå konkurs, for at dække nogen af de andre lån. De forskellige lån har ikke blot forskellige rentesatser, men de har også forskellige tilbagebetalingsperioder, forskellige afdragsprofiler og forskellige garantier.

Det skal desuden bemærkes, at 80 %-reglen skal sikre, at kreditor stadig har et incitament til at gøre sig overvejelser om, hvor stor en risiko han er villig til at påtage sig. På denne baggrund forekommer det ikke korrekt — i relation til Den Nordiske Investeringsbanks forretningsmæssige beslutning og for at få fastlagt det lånegrundlag, som 80 %-reglen gælder for — at tage i betragtning, at andre lån ydes af Íslandsbanki og Føroya Banki. Den Nordiske Investeringsbank har ikke taget noget ansvar for disse lån.

Af disse grunde finder Tilsynsmyndigheden, at hver del af det samlede lånebeløb udgør et selvstændigt lån som sådan. Kombinationen af lånene i et fælles dokument forekommer ikke at være af særlig relevans. Af denne grund finder Tilsynsmyndigheden, at statsgarantien dækker 100 % af det garanterede A-lån til et maksimumbeløb på 9,4 mio. EUR. Derfor er den tredje betingelse ikke opfyldt.

Med hensyn til den fjerde betingelse bemærker Tilsynsmyndigheden, at Den Islandske Statsgarantifond beregnede en garanti-præmie på 0,5 % p.a. i relation til A-lånet. Præmien blev betalt forskudsvis med et beløb på 438 839 EUR. Desuden blev der beregnet et garantigebyr på 120 000 ISK.

Kun ud fra den antagelse, at Statsgarantifonden i vurderingen af præmien, tog hensyn til de konkrete karakteristika ved det garanterede lån, især tilbagebetalingsbetingelserne ⁽³⁾, og at den i sin vurdering fulgte det såkaldte markedsøkonomiske investor-princip, ville den fjerde betingelse i retningslinjernes kapitel 17.4, stk. 2, være opfyldt. Selv om de islandske myndigheder er blevet opfordret til at bevise, at garanti præmien afspejler markedsrenten, har de ikke dokumenteret dette

⁽¹⁾ Da B-lånet ydes af to forskellige långivere.

⁽²⁾ Ifølge låneaftalens sikkerhedsdokument er der tinglyst en sikkerhed som førsteprioritet på 34,5 mio. EUR i form af fast ejendom og aktiver

⁽³⁾ Bestemmelserne i låneaftalen forudsætter muligheden af at tilbagebetale hele eller en del af lånet, undtagen for A-lånet, uden at der skulle betales et tilbagebetalingsgebyr.

punkt, men hovedsagelig begrænset sig til at gentage de relevante bestemmelser i loven om Statsgarantifonden. Tilsynsmyndigheden bemærker, at når det tages i betragtning, at den pågældende garanti er en inddrivelsesgaranti med en mindre risiko, ligger den præmie, Farice skal betale, i den meget lave ende af spektret for sådanne gebyrer, der fastsættes af Det Nationale Gældsforvaltningsagentur (fra 0,5 % til 4 %⁽¹⁾), hvilket de islandske myndigheder ikke har givet nogen forklaring på trods Tilsynsmyndighedens bemærkning i beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure⁽²⁾.

En yderligere indikation af den rigtige markedsrente kan udledes af kapitel 17.3, stk. 2, i retningslinjerne, som fastsætter støttebeløbet, dvs. subventionsækvivalenten for en individuel lånegaranti som forskellen mellem markedsrenten og den rente, der er opnået takket være statsgarantien, efter at eventuelle betalte præmier er blevet fratrukket. Dette er baseret på den opfattelse, at hvis låneren drager fordel af en favorabel rentesats, som vedkommende ikke ville have opnået uden statens medvirken, er støtteelementet det beløb, som står tilbage i sammenligning med markedsrenten, og efter at præmien er fratrukket. Hvis præmien ikke fuldt ud neutraliserer denne fordel, ville statsgarantien stadig komme modtageren til gode og således fordreje markedet. Under de omstændigheder er den fordel, der er et resultat af garantien, ikke blevet neutraliseret af præmien og skal klassificeres som støtte⁽³⁾.

På grundlag af de foreliggende oplysninger (Tilsynsmyndigheden har ikke oplysninger om Farice hf.'s kreditværdighed) vil Tilsynsmyndigheden prøve at foretage en tilnærmelsesvis beregning af garantiens værdi og den respektive støtteintensitet på grundlag af en sammenligning af A-lånet med D-lånet.

I sin beslutning om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure gav Tilsynsmyndigheden udtryk for tvivl med hensyn til, om rentesatsen for A-lånet skulle sammenlignes med B- eller D-lånet. Tilsynsmyndigheden er af den opfattelse, at rentesatsen på A-lånet kunne sammenlignes med D-lånet⁽⁴⁾, som er det eneste

lån, der ikke bakkes op af staten eller et statsejet selskab. Forskellen mellem rentesatsen på disse to lån er 1,32 procentpoint. Efter fradrag af en garantipræmie på 0,50 % beløber forskellen sig til 0,82 procentpoint⁽⁵⁾. Dette vil resultere i et støttebeløb på omkring 720 000 EUR⁽⁶⁾. Det bør imidlertid tages i betragtning, at D-lånet har en kortere tilbagebetalingsperiode end A-lånet. Mens A-lånet først vil blive tilbagebetalt i 2015, dvs. 11 år efter indgåelsen af låneaftalen, vil D-lånet blive tilbagebetalt i 2009 (se tabel I 2.2.a. i denne beslutning). Hvis D-lånet havde haft den samme tilbagebetalingsperiode som A-lånet (dvs. indtil 2015), er der grund til at antage, at Íslandsbanki hf. ville have krævet en rentesats, der var højere end Euribor + 1,50 %. Hvis man ser på kurverne for Eurobond-afkastet for 2004⁽⁷⁾, konstaterer man en forskel i afkastet mellem 5-årige og 11-årige obligationer på omkring 0,8 procentpoint. For ikke at undervurdere fordelene ved garantien og den respektive støtteintensitet, skal der tages hensyn til denne forskel, som for D-lånets vedkommende ville føre til en rentesats på Euribor + 2,3, % (1,5 % som den oprindelige sats plus yderligere 0,8 %), hvorved støtteintensiteten forøges til 1,62 %⁽⁸⁾ eller omkring 1,4 mio. EUR⁽⁹⁾. Dette tal skal snarere tages som en illustration end som en nøjagtig beregning af støttebeløbet. Det kan ikke tages for givet, at en kommerciel långiver af et ikke-garanteret lån ville have beregnet 2,12 procentpoint⁽¹⁰⁾ mere end satsen for A-lånet, selv om løbetiden var den samme. Den forventede rentesats ville være afhængig af långiverens risikovurdering, som ikke nødvendigvis fører til en rentemarginal som beregnet ovenfor.

Således er tre af de kumulative betingelser, der er fastlagt i retningslinjerne til vurdering af, om en individuel statsgaranti udgør statsstøtte i henhold til EØS-aftalens artikel 61, stk. 1, ikke opfyldt. Selv om låntageren, Farice hf., teknisk set ikke var i finansielle vanskeligheder, var virksomheden ikke i stand til at opnå et lån på de finansielle markeder på markedsvilkår uden statens medvirken, men havde brug for statsgarantien på 100 % for A-lånet. Desuden betalte Farice hf. ikke markedsprisen for garantien, hvilket ville afspejle garantiens størrelse og varighed, den sikkerhed, der stilles af låntageren samt især aktivitetssektoren og udsigterne.

Af disse grunde kan Tilsynsmyndigheden ikke konkludere, at det i forbindelse med ydelsen af statsgarantien til fordel for Farice hf. for A-lånet kan udelukkes, at der er tale om statsstøtte.

⁽¹⁾ Se brev fra de islandske myndigheder, dateret den 21.1.2005, s. 9.

⁽²⁾ Se s. 11 i Tilsynsmyndighedens beslutning nr. 125/05/KOL.

⁽³⁾ De islandske myndigheder tager ikke stilling til det aspekt, men ser på, at markedsprisen som sådan er passende. Resultatet, at det forhold, at statsgarantien har ført til bedre lånevilkår end markedsvilkårene, hverken tages i betragtning under den første betingelse (se ovenfor) eller under den fjerde betingelse.

⁽⁴⁾ Ifølge paragraf 7, stk. 4, i låneaftalen kan kun rentemargenen for A-lånet ændres efter aftalens under-skrivelse. En sådan ændring kan finde sted den 18.3.2011 og vil være effektiv indtil lånets udløbsdato. Da dette afhænger af fremtidige forhandlinger, er Tilsynsmyndigheden ikke i stand til at vurdere, om en sådan ændret margen ville udgøre statsstøtte i den i EØS-aftalens artikel 61, stk. 1, anførte betydning, eller om eventuel støtte ville kunne godkendes. Imidlertid ville de islandske myndigheder være i stand til at fastslå, om der er et støtteelement i en eventuel fremtidig ændring, hvis de anvender de beregningsparametre, der er fastlagt i foregående afsnit, og de ville, hvis der kunne konstateres et sådant støtteelement, være nødt til at anmelde støtteforanstaltningen til Tilsynsmyndigheden.

⁽⁵⁾ Euribor + 1,50 % p.a. – (Euribor + 0,18 % p.a.) – 0,50 % = 0,82 %

⁽⁶⁾ Baseret på følgende beregning: 438 839 EUR/0,5 × 0,82 = 719 695 EUR.

⁽⁷⁾ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_PUBLIC/EYC/EN/eyc-EN.htm#historical

⁽⁸⁾ Euribor + 2,30 % p.a. – (Euribor + 0,18 % p.a.) – 0,50 % = 1,62 %

⁽⁹⁾ 438 839 EUR/0,5 × 1,62 = 1 421 838 EUR.

⁽¹⁰⁾ 2,30 – 0,18 (rentesatsen på A-lånet)

1.1.2. *Betingelserne i EØS-aftalens artikel 61, stk. 1*

For at en foranstaltning kan betragtes som statsstøtte i den betydning, hvori udtrykket anvendes i EØS-aftalen, skal den opfylde følgende kumulative betingelser: støtten udgør en selektiv fordel for visse virksomheder, ydes ved hjælp af statsmidler og påvirker konkurrencen og handelen mellem EØS-aftalens kontraherende parter.

Foranstaltningen udgør en selektiv fordel for en virksomhed

En foranstaltning, der giver en fordel til visse specifikke begunstigede, og som ikke er en generel foranstaltning, udgør støtte.

De islandske myndigheder har argumenteret for, at støtten til Farice-projektet ikke omfatter nogen statsstøtte, da det under søiske kabel har karakter af infrastruktur, og at støtte hertil derfor udgør en »generel« og ikke en selektiv foranstaltning. Som det siges i Europa-Kommissionens meddelelse KOM(2001) 35 endelig, »Bedre tjenesteydelses kvalitet i søhavne: en nøgle til europæisk transport«⁽¹⁾, er udvælgelseskriteriet et vigtigt grundlag for at afgøre, om en konkret finansieringsforanstaltning udgør statsstøtte.

Det er ikke Kommissionens praksis at betragte statslige midler til anlæggelse eller drift af infrastruktur som støtte, hvis infrastrukturen forvaltes direkte af staten (hvilket ikke er tilfældet i dette projekt), eller hvis der afholdes et offentligt udbud med henblik på udvælgelse af den forvaltende instans, og hvis adgangen til infrastrukturen er åben for alle potentielle brugere på ikke-diskriminatorisk basis⁽²⁾.

Som den påpegede i beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure, blev der hverken afholdt et offentligt udbud om etablering eller forvaltning af virksomheden, selv om det ville have været muligt at søge en bred deltagelse inden for projektet. Den statslige deltagelse kom snarere i stand på grundlag af et privat initiativ, der blev iværksat af de to eksisterende teleoperatører⁽³⁾. Hvad ydermere angår den ikke-diskri-

minatoriske adgang, bevarer de stiftende aktionærer, selv om deltagelse i selskabet i henhold til aktionæraftalen ikke er begrænset, visse forkøbsrettigheder, hvilket synes at give dem en bedre stilling end nye aktionærer.

Det er ikke desto mindre Kommissionens praksis ikke at betragte en foranstaltning som en generel foranstaltning, hvis det organ, der forvalter infrastrukturen, udøver en økonomisk aktivitet, da dette kan give den begunstigede en potentiel fordel i forhold til konkurrerende operatører⁽⁴⁾. I denne henseende er det tilstrækkeligt at bemærke, at statsstøtten er til fordel for Farice hf., som forvalter kablet og sælger brugerrettigheder til interesserede parter mod betaling. I henhold til De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans' retspraksis udgør forvaltningen af en infrastruktur en økonomisk aktivitet i den i EØS-aftalens artikel 61, stk. 1, anvendte betydning⁽⁵⁾. Farice hf. kan drage fordel af anlæggelse af en infrastruktur, som er sikret ved hjælp af en statsgaranti og med statslig deltagelse i en situation, hvor private parter ikke er villige til at sikre fuld finansiering af projektet, mens andre operatører måske ville være nødt til at finansiere 100 % på egen hånd.

Desuden er deltagelse i selskabet hovedsagelig beregnet på teleoperatører. Forbindelserne via Farice-kablet sælges for tiden kun i store enheder til erhvervsmæssige operatører, som videresælger tjenesten på downstream-markedet til slutbrugere. Det var disse erhvervsmæssige operatører, tog det initiativ, som staten reagerede på. Denne type tjeneste er derfor målrettet mod kommercielle operatører og ikke den brede offentlighed. Tilsynsmyndigheden er derfor af den opfattelse, at projektet bør betragtes som en dedikeret facilitet for virksomheder, som ligger inden for rammerne af statsstøttekontrol, og ikke som generel infrastruktur⁽⁶⁾.

For at afgøre, om en statslig foranstaltning udgør støtte, er det nødvendigt at fastslå, om den modtagende virksomhed modtager en økonomiske fordel, som den ikke ville have opnået under normale markedsvilkår.

⁽¹⁾ Meddelelse af 13.2.2001, KOM(2001) 35 endelig.

⁽²⁾ Kommissionens beslutning N 527/02 — Grækenland: Finansiell støtte til en privat virksomhed, som forestår design, konstruktion, testning og indkøring af brændstofledningen til forsyning af Athens nye internationale lufthavn.

⁽³⁾ Se Kommissionens beslutning C 67-69/2003 om støtte til udlægelse af en rørledning til transport af propylen mellem Rotterdam, Antwerpen og Ruhr-distriktet, afsnit 48. De islandske myndigheders argument om, at direktiv 2002/20/EF kun kræver en generel tilladelse (og ikke et udbud), er gyldigt, men ikke relevant i en statsstøttesammenhæng. I henhold til statsstøttebestemmelserne er iværksættelse af et udbud et af de elementer, der bruges til at vurdere, om en foranstaltning kan klassificeres som infrastruktur.

⁽⁴⁾ Se Kommissionens beslutning N 527/02 — Grækenland: Finansiell støtte til en privat virksomhed, som forestår design, konstruktion, testning og indkøring af brændstofledningen til forsyning af Athens nye internationale lufthavn. Se også Kommissionens beslutning N 860/01 — Østrig vedrørende skisportsstedet Mutterer Alm, hvor driften af skilifterne blev betragtet som en økonomisk aktivitet, der kom operatøren af skiliften til gode og derfor ikke udgjorde en infrastrukturforanstaltning. Se Kommissionens beslutning C 67-69/2003, afsnit 48.

⁽⁵⁾ Se sag T-128/98, Aéroports de Paris mod Europa-Kommissionen, Sml. 2000, II, s. 3929.

⁽⁶⁾ Se Kommissionens beslutning N 213/2003 — Projektet Atlas, bredbåndsinfrastruktur til erhvervsparker

Som det siges kapitel 17.2.1, stk. 1, i retningslinjerne sætter statsgarantien låntageren i stand til at opnå bedre finansielle betingelser for et lån end dem, der normalt er gældende på de finansielle markeder. Uden en statsgaranti ville låntageren typisk ikke være i stand til at finde et finansieringsinstitut, der var rede til at yde et lån på nogen betingelser overhovedet.

Som det siges i ovenfor (i afsnit II.1.1.1 i denne beslutning) viser det faktum, at bankerne ikke kun krævede en garanti fra staten for A-lånet, men også fra de to tidligere statslige telemopolvirksomheder (Síminn for B-lånet og Telefonverkið P/F for C-lånet), som stadig ejedes af de respektive lande, at Farice ikke var i stand til at opnå et lån på markedsvilkår uden statens medvirken.

Det forhold, at staten bærer risikoen, bør desuden normalt udløse en godtgørelse med en passende præmie. Som det er vist ovenfor (i afsnit II.1.1.1 i denne beslutning) ligger den præmie, Farice hf. skal betale, i den meget lave ende af spektret og udgør måske ikke en passende modydelse. De islandske myndigheder har ikke givet nogen oplysninger om deres bemærkninger til de betænkeligheder med hensyn til dette punkt, som blev rejst i beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure, på grundlag af hvilken Tilsynsmyndigheden kunne vurdere, om den betalte præmie var passende. Dette skal især ses på baggrund af det forhold, at præmien ikke fuldt ud eliminerede den fordel, som Farice hf. opnåede i kraft af den lavere rentesats for A-lånet fra bankerne. Som det kan ses af kapitel 17.2.1, stk. 2, i retningslinjerne, er der, hvor staten giver afkald på en passende præmie, tale om en fordel for virksomheden.

Tilsynsmyndigheden finder derfor, at Farice hf. har modtaget en økonomisk fordel, som virksomheden ikke ville have opnået under normale markedsvilkår.

Statslige midler

For at blive betragtet som statsstøtte i den i EØS-aftalens artikel 61, stk. 1, anvendte betydning, skal den økonomiske fordel ydes af staten eller ved hjælp af statslige midler. Den islandske stat ydede en garanti for et lån på 9,4 mio. EUR til fordel for Farice, dvs. statsgarantien involverer statslige midler.

Som det desuden siges i kapitel 17.2.1, stk. 2, i retningslinjerne, er der i de tilfælde, hvor staten giver afkald på en sådan præmie, tale om en dræning af statens ressourcer. Som det er vist ovenfor ligger den præmie, Farice hf. skal betale, i den meget lave ende af spektret og udgør måske ikke en passende modydelse, især set i forhold til den lavere rente, Farice

opnåede. Eftersom den islandske stat kunne have krævet en højere præmie og følgelig har givet afkald på højere indtægter, er der tale om statslige midler.

Staten handlede heller ikke som en investor på det private marked, hvilket ville udelukke anvendelsen af EØS-aftalens artikel 61, stk. 1. Gennemgangen af de to kriterier ovenfor viser, at projektet ikke ville kunne gennemføres som et rent kommercielt forretningsforetagende. Statens deltagelse i projektet, bl.a. ved at garantere for A-lånet, blev nødvendig i en situation, hvor de private markeds-investorer — hvis de havde ydet garantien — ville have forlangt en højere præmie. Dette viser, at den islandske stat ved at påtage sig garantien ikke handlede i overensstemmelse med det markedsøkonomiske investorprincip.

Fordrejning af konkurrencen og påvirkning af samhandelen mellem de kontraherende parter

For at EØS-aftalens artikel 61, stk. 1, kan anvendes, skal foranstaltningen fordreje konkurrencen og påvirke handelen mellem de kontraherende parter. Virksomheder, der nyder godt af en økonomisk fordel, der ydes af staten, og som mindsker deres omkostningsbyrde, stilles i en bedre konkurrencemæssig situation end dem, der ikke nyder godt af denne fordel.

Statens medvirken styrker Farice hf.'s stilling ved at sikre projektfinansieringen i forhold til konkurrenter, som ikke nyder godt af en garanti og i givet fald skulle foretage investeringen udelukkende på markedsvilkår, som f.eks. andre udbydere af kabler til internetforbindelser (såsom CANTAT-3-netværket). Konsortiet, der driver CANTAT-3-netværket, omfatter bl.a. den islandske teleoperatør Landssími Íslands hf., Teleglobe og Deutsche Telekom. CANTAT-3 har forbindelsespunkter i Canada, Island, Færøerne, Danmark, Det Forenede Kongerige og Tyskland.

Desuden gives garantien for et projekt, som gennemføres af multinationale kommercielle operatører og udgør en aktivitet, som er genstand for handel mellem parterne.

Følgelig fordrejer foranstaltningen konkurrencen og påvirker handelen mellem de kontraherende parter.

Konklusion

Af ovennævnte grunde konkluderer Tilsynsmyndigheden, at statsgarantien til fordel for Farice hf. for A-lånet udgør statsstøtte i den i EØS-aftalens artikel 61, stk. 1, anvendte betydning.

1.2. STATENS FORØGEDE AKTIEBEHOLDNING I FARICE HF.

Mellem det tidspunkt, hvor selskabet blev etableret i september 2002 og det tidspunkt, hvor anmeldelsen blev indsendt i begyndelsen af 2004, steg statens andel i Farice hf. fra den oprindelige andel på 27,33 % til 46,5 %. Efter den forklaring, som de islandske myndigheder gav i deres svar i juni 2004, gjorde Síminn det klar, at virksomheden ikke agtede at stille mere end 33,33 % af aktiekapitalen til rådighed ⁽¹⁾.

I en statsstøttesammenhæng skal det fastslås, om forhøjelsen af den statslige kapital i Farice er i overensstemmelse med det markedsøkonomiske investorprincip. Kapitel 19 i retningslinjerne fastslår Tilsynsmyndighedens generelle tilgang til offentlige myndigheders erhvervelse af aktieposter.

Ifølge retningslinjernes kapitel 19.6, litra b), er der ikke tale om statsstøtte, hvis der tilføres en virksomhed frisk kapital under omstændigheder, som ville være acceptable for en privat investor, der opererer under normale markedsøkonomiske vilkår. Dette kan være tilfældet, når offentlige aktieposter i en virksomhed skal øges, forudsat at den tilførte kapital er proportional med det antal aktier, som myndighederne allerede besidder, og at den offentlige kapitaltilførsel går hånd i hånd med privat kapitaltilførsel. Den private investors aktiepost skal være af reel økonomisk signifikans.

På den anden side er der tale om statsstøtte, hvis der tilføres frisk kapital under omstændigheder, der ikke ville være acceptable for en privat investor, der opererer under normale markedsøkonomiske vilkår. Ifølge retningslinjernes kapitel 19.6, litra c), er dette blandt andet tilfældet, når kapitaltilførsel til selskaber, hvis kapital er fordelt mellem private og offentlige aktionærer, forøger det offentlige aktiepost til en betydeligt højere niveau, end det var oprindeligt, og den relative »udtynding« af de private aktionærers aktieposter i vid udstrækning er en konsekvens af selskabernes ringe udsigter med hensyn til overskudsgrad.

De islandske myndigheder anfører, at den islandske stats aktiekapitalforhøjelse ikke bør ses som tilførsel af frisk kapital, men snarere som en første etablering af selskabet. De islandske myndigheder anfører, at Farice hf. i september 2002 med en aktiekapital på 30 mio. ISK ikke var i stand til at påtage sig projektet med udlæggelse eller drift af et undersøisk kommunikationssystem. I stedet for — som drøftet — at skabe et nyt selskab, fandt den første aktieforhøjelse sted i januar 2003, hvilket derfor efter de islandske myndigheders opfattelse ikke var en normal »aktieforhøjelse« i et selskab, men i realiteten kunne sidestilles med etablering af et nyt selskab med et nyt formål. Tilsynsmyndigheden påpeger, at retningslinjerne for statsstøtte betragter aktiekapitalforhøjelsen, uanset hvornår den

finder sted, som en underkategori af tilførsel af frisk kapital. Da retningslinjerne afspejler det generelle princip om markedsøkonomisk investoradfærd, skal aktiekapitalforhøjelsen vurderes efter fortjeneste. Selv om regeringen havde påtaget sig den højere andel allerede under forberedelsesfasen, ville der stadig skulle foretages en analyse af den islandske stats kapitaldelta-gelse på baggrund af statsstøttebestemmelserne. Til denne vurdering er det derfor kun relevant at stille det spørgsmål, om det ville have kunnet betale sig for en privat markedsinvestor at gå med i en aktiekapitalforhøjelse.

Tilsynsmyndigheden benægter ikke, at de private investorers øgede aktieposter i reale termer var sammenfaldende med statens kapitalforhøjelse. Efter Tilsynsmyndighedens opfattelse var de private investorers kapitalforhøjelse imidlertid ikke proportional med statens kapitalforhøjelse.

Som det kan ses af tabellen ovenfor (se afsnit I.2.2.b)) i denne beslutning) steg Farice hf's kapital fra 327 000 EUR til 14 070 000 EUR i januar 2003. Den islandske stats andel steg fra 27,33 % (90 000 EUR) til 46,53 % (6 547 000 EUR), dvs. med næsten 20 procentpoint. Selv om det korrekt anføres af de islandske myndigheder, at Síminns andel voksede fra 155 000 EUR til 4 690 000 EUR, så faldt Síminns andel i relative termer fra 47,33 % til 33,33 % (14 procentpoint). Undtagen hvad angår Telefonverkið, faldt også de andre delta-geres andele (fra 1,33 % til 0,33 %), hvilket viser, at de kommercielle operatører i relative termer mindskede deres engagement i projektet.

Dette er sandsynligvis sket på grund af de ringe udsigter med hensyn til selskabets overskudsgrad. I deres brev i september 2004 gjorde de islandske myndigheder følgende gældende:

»Síminn følte, at forøgelse af kapaciteten for at imødekomme den forventede efterspørgsel og fastlæggelse af en alternativ rute i nødstilfælde var en finansielt risikabelt forehavende, der giver et lille afkast på investeringen (især for en aktieselskab, der står for at skulle privatiseres). For at skabe bedre betingelser for den nødvendige opgradering af kapaciteten, især i betragtning af den korte tidsramme, indtil kapaciteten ville blive overhalet af efterspørgslen, gik regeringen ind i projektet.«

De islandske myndigheder erklærer desuden, *modvillighed på markedet* over for projektet kom til udtryk i den forberedende fase, hvor Síminn og Telefonverkið indgik en aftale med IBM Consulting om at rådgive dem om den økonomiske gennemførlighed af projektet og dets finansieringsmuligheder. Undersø-gelses-resultaterne peger kraftigt i retning af, at finansieringen ikke kunne ske ved hjælp af traditionelle midler ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Se afsnit I 2.2.b) i denne beslutning.

⁽²⁾ Se brev fra de islandske myndigheder, dateret 25.6.2004, s. 3.

På baggrund heraf ser et ud til, at det manglende engagement fra de private investorers side allerede fra begyndelsen var grunden til, at regeringen i begyndelsen af 2003 ⁽¹⁾ tegnede sig for den nødvendige kapitalforhøjelse, hvilket øgede statens deltagelse i Farice hf.

Stigning i den islandske stats andel i Farice blev yderligere ledsaget af ydelse af en statsgaranti til at dække A-lånet på 9,4 mio. EUR, som vurderes ovenfor i denne beslutning. Ifølge retningslinjernes kapitel 19.6, litra d), er der en formodning om, at der er tale om statsstøtte, hvis myndighedernes medvirken tager form af erhvervelse af en aktiebeholdning kombineret med andre former for medvirken, som skal anmeldes i henhold til artikel 1, stk. 2, i del I i protokol 3 til aftalen om Tilsynsmyndigheden og Domstolen.

Stigningen i aktiekapitalen i en situation, hvor ingen privat investor øgede sin aktiekapital i samme forhold, udgjorde således en fordel for et individuelt selskab, Farice hf., og betød en dræning af statens ressourcer.

Statens medvirken styrker Farice hf.'s stilling ved at sikre projektets finansiering set i forhold til konkurrenter, som ikke nyder godt af statslig deltagelse (f.eks., CANTAT-3-netværket) i en situation, hvor private operatører ikke er villige til at rejse yderligere midler. Konsortiet, der driver CANATAT-3-netværket, omfatter bl.a. den islandske teleoperatør Landssími Íslands hf., Teleglobe og Deutsche Telekom. CANTAT-3 har forbindelsespunkter i Canada, Island, Færøerne, Danmark, Det Forenede Kongerige og Tyskland.

Desuden vedrører aktieforhøjelsen et projekt, som gennemføres af multinationale kommercielle operatører, og udgør en aktivitet, som er genstand for handel mellem de kontraherende parter.

Følgelig fordrejer foranstaltningen konkurrencen og påvirker handelen mellem de kontraherende parter.

1.3. KONKLUSION

Af ovennævnte grunde konkluderer Tilsynsmyndigheden, at statsgarantien for A-lånet og den islandske stats kapitalforhø-

jelse udgør statsstøtte i den i EØS-aftalens artikel 61, stk. 1, anvendte betydning.

2. PROCEDUREMÆSSIGE KRAV

I henhold til artikel 1, stk. 3, i del I i protokol 3 til aftalen om Tilsynsmyndigheden og Domstolen skal »EFTA-Tilsynsmyndigheden underrettes så betids om hver påtænkt indførelse eller ændring af støtteforanstaltninger, at den kan fremsætte sine bemærkninger hertil«. Ifølge artikel 2, stk. 1, set i sammenhæng med artikel 3 i del II i protokol 3 til aftalen om Tilsynsmyndigheden og Domstolen skal »eventuelle planer om at yde ny støtte anmeldes til Tilsynsmyndigheden af den pågældende EFTA-stat i tilstrækkelig god tid og må ikke føres ud i livet, før Tilsynsmyndigheden har truffet eller anses for at have truffet en beslutning om godkendelse af sådan støtte«.

Farice hf. blev etableret i 2002 og udlæggelsesarbejdet gik i gang allerede i 2003. Kablet blev officielt åbnet i februar 2004 ⁽²⁾. Kapitalforhøjelsen fandt sted i januar 2003, og de islandske myndigheders inddrivelsesgaranti går tilbage til den 27. februar 2004, dvs. før Tilsynsmyndigheden havde fået mulighed for at give udtryk for sin holdning til anmeldelsen af foranstaltningerne den 27. februar 2004. De islandske myndigheder førte således foranstaltningerne ud i livet, før Tilsynsmyndigheden havde vedtaget en endelig beslutning herom.

Tilsynsmyndigheden bemærker derfor, at de islandske myndigheder ikke respekterede den standstill-forpligtelse, der er fastsat i artikel 3 i del II i protokol 3 til aftalen om Tilsynsmyndigheden og Domstolen.

3. FORENELIGHED

Det er Tilsynsmyndighedens opfattelse, at støtteforanstaltningen ikke er forenelig med nogen af de undtagelser, der er fastsat i artikel 59, stk. 2 ⁽³⁾, og artikel 61, stk. 2 eller 3, litra a) og d), i EØS-aftalen.

Som det oplyses i beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure kan statsstøtte efter Tilsynsmyndighedens opfattelse ikke begrundes med henvisning til artikel 61, stk. 3, litra b), i EØS-aftalen. Ganske vist kunne eksistensen af pålidelige internationale forbindelser betragtes som værende af generel interesse under visse omstændigheder. Selv om projektet er transnationalt, er dette ikke tilstrækkeligt til at acceptere, at

⁽¹⁾ Tilsynsmyndigheden er bekendt med de islandske myndigheders henvisning til formandens tale den 24.1.2004. Imidlertid siges det i denne tale blot, at der er tale om »moderat overskudgivende virksomhed«, og at de private operatører også stillede garantier. Tilsynsmyndigheden har aldrig sat spørgsmålstegn ved dette punkt. Spørgsmålet om, hvorvidt statens aktieforøgelse er proportionel, besvares imidlertid ikke.

⁽²⁾ Pressemeldelse af 3.2.2004.

⁽³⁾ De islandske myndigheder er ikke kommet med oplysninger, som sætter Tilsynsmyndigheden i stand til at foretage en vurdering på grundlag af denne bestemmelse.

det falder ind under undtagelsen i EØS-aftalens artikel 61, stk. 3, litra b). Den pågældende støtte tager form af sektorstøtte, der kommer en individuel virksomhed til gode (Farice hf.), og som snarere er kommet i stand som resultat af et privat initiativ fra en gruppe kommercielle operatørers side end ud fra ønsket om at skabe bredere positive resultater for den europæiske økonomi eller afsmittningseffekter for samfundet som helhed. Projektet kommer ikke Det Europæiske Økonomiske Område som helhed⁽¹⁾ til gode og ligger også uden for rammerne for nogen fællesskabsaktion på dette område⁽²⁾.

Det skal vurderes, om støtten kunne begrundes med henvisning til EØS-aftalens artikel 61, stk. 3, litra c). Ifølge denne bestemmelse kan støtten erklæres for at være forenelig, hvis »den fremmer udviklingen af visse erhvervsgræne eller økonomiske regioner og ikke ændrer samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse«.

Det er derfor Tilsynsmyndighedens opfattelse, at forenelighedsvurderingen skal baseres direkte på EØS-aftalens artikel 61, stk. 3, litra c). For at kunne blive betragtet som forenelig i henhold til denne bestemmelse skal statsstøtteforanstaltningen være nødvendig og stå i et rimeligt forhold til det mål, der søges nået.

3.1. NØDVENDIGHEDEN AF STØTTEFORANSTALTNINGERNE

Tilsynsmyndigheden bemærker, at projektet har til formål at sikre internetforbindelser med Island i kraft af en pålidelig transmissionsmetode, til hvilken den tidligere CANTAT-3-forbindelse skal tjene som backup. På grund af sin beliggenhed er Island særlig afhængig af at have adgang til økonomiske og pålidelige telefonforbindelser. Som det kan ses af afsnit I.2 i denne beslutning, var alternativer i form af det eksisterende CANATAT-3-kabel eller satellitter ikke varige løsninger, enten på grund af deres tekniske begrænsninger eller afhængighed af konsortiumaktionærer (CANTAT-3⁽³⁾) eller deres stigende omkostninger (satellitter). Det nye undersøiske kabel, som vil blive den primære transmissionsforbindelse til Island, større kapacitet, er mere pålideligt og er — sammen med backup fra CANTAT-3 — i stand til at sikre levering af teleydelser til Island. Adgang til bredbånd⁽⁴⁾ er en anerkendt ret i Kommissionens politik og dens statsstøttebeslutninger⁽⁵⁾ som en legitim målsætning og form

⁽¹⁾ Se f.eks. statsstøtte N 576/98 Det Forenede Kongerige vedrørende togforbindelsen under Kanalen, hvor højhastighedsforbindelsen var en forbindelse af betydning for hele EU snarere end at være relevant for en eller nogle få medlemsstater.

⁽²⁾ Med hensyn til dette kriterium, se Kommissionens beslutning 96/369/EF om skattemæssige afskrivningsfordele for tyske selskaber (EFT L 146 af 20.6.1996, s. 42).

⁽³⁾ Som det siges i resuméet af rapporten, som de islandske myndigheder forelagde i forbindelse med anmeldelsen af 27.2.2004, havde især konsortiummedlemmet Teleglobe forretningsmæssige vanskeligheder.

⁽⁴⁾ Datatransmission, hvor et enkelt medium kan fremføre flere kanaler på samme tid. Begrebet bruges også til at sammenligne frekvensbåndvidde, der er større en 3 MHz smalbandsfrekvenser. Bredbånd kan transmittere flere data med højere hastighed.

⁽⁵⁾ Se eEurope 2004 handlingsplan, meddelelse fra Kommissionen, Et informationssamfund for alle, 28.5.2002, KOM(2002), 263 endelig, se Kommissionens beslutning N 213/2003 Atlas-projektet — bredbåndinfrastruktur for erhvervsparker og N 307/2004 Bredbånd i Skotland — landbrugsområder og fjernere egne.

for service, som efter sin natur er i stand til positivt at påvirke produktiviteten og væksten i en lang række sektorer og aktiviteter.

Som det kan ses virksomhedens historie (især gennemførlighedsundersøgelsen fra marts 2002), kunne Farice-projektet ikke gennemføres udelukkende på grundlag af privat initiativ. Både statsgarantierne og aktiekapitalforhøjelserne var et resultat af behovet for større statslig deltagelse for at gøre projektet økonomisk levedygtigt. Uden statens deltagelse ville projektet enten være blevet forsinket eller slet ikke iværksat. Af disse grunde er det Tilsynsmyndighedens opfattelse, at statsstøtte var nødvendigt i den i EØS-aftalens artikel 61, stk. 3, litra c), anvendte betydning.

3.2. STØTTEFORANSTALTNINGERNES PROPORTIONALITET

For at støtteforanstaltningerne kan være forenelige med EØS-aftalens artikel 61, stk. 3, litra c), skal de stå i rimeligt forhold til målsætningen og ikke fordreje konkurrencen i et omfang, der strider mod den fælles interesse. De fordele, der er forbundet med at kunne garantere pålidelige teletjenester til Island skal afvejes i forhold til ulemperne i form af konkurrencefordrejning til skade for konkurrenter, som ikke har adgang til offentlig finansiering, når de gennemfører lignende projekter.

Hverken udlæggelsen eller driften af kablet blev overdraget til Farice hf. efter åbent udbud. Efter Tilsynsmyndighedens opfattelse kan den omfattende oplysningsvirksomhed omkring dette projekt, som det hævdes af de islandske myndigheder, ikke erstatte en formel udbudsprocedure, da denne deltagelse var begrænset til de islandske og færøske parter⁽⁶⁾. Åbent udbud betragtes i overensstemmelse med Kommissionens praksis som et positivt, men ikke nødvendigvis obligatorisk element for godkendelsen af bredbåndprojekter⁽⁷⁾. I disse beslutninger er det især blevet understreget, at udlicitering af driften af kablet til en uafhængig formueforvalter sikrede infrastrukturforvalterens neutralitet bedre end i en situation, hvor serviceudbyderen har kontrol over infrastrukturen, som det er tilfældet her.

Tilsynsmyndigheden noterer sig som et positivt aspekt, at det i aktionæraftalen er bestemt, at prisfastsættelsen skal være gennemsigtig, ske på ikke-diskriminatorisk grundlag og på markedsvilkår. Prispolitikken forekommer gennemsigtig, der er offentliggjort en takstoversigt på Farice hf.'s webside, som omfatter den formel, der anvendes til at beregne priserne.

Desuden er aktionæraftalen i princippet åben for nye deltagere. I beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedurer gav Tilsynsmyndigheden udtryk for en vis tvivl om de nye deltageres stilling i forhold til selskabstifterne. Denne tvivl

⁽⁶⁾ De islandske myndigheder erklærer: »Man søgte i Island og Færøerne at få en bred deltagelse fra aktionærernes side i Farice-projektet, og alle teleoperatører blev opfordret til at deltage i etableringen af selskabet«.

⁽⁷⁾ Kommissionens beslutninger N 307/2004, N 199/2004 og N 213/2003.

var især begrundet i paragraf 7 i aktionæraftalen, som beskytter stifterne ved at give dem mulighed for at bevare deres stamaktieposition. I deres bemærkninger til Tilsynsmyndighedens beslutning ⁽¹⁾ har de islandske myndigheder imidlertid fjernet Tilsynsmyndighedens tvivl og understreget sondringen mellem adgang til ejerskab af virksomheden og adgang til telekommunikationskablet. Som nævnt i det foregående afsnit er det i aktionæraftalen bestemt, at prisfastsættelsen skal være gennemsigtig og ske på ikke-diskriminatorisk grundlag og på markedsvilkår og derfor tilbyde lige adgang til telekommunikationskablet.

Den skønsmæssigt beregnede støtte med hensyn til statsgarantien (1,62 % ⁽²⁾ eller omkring 1,4 mio. EUR) er temmelig begrænset, når man sammenligner med de samlede investeringsomkostninger på 48,9 mio. EUR, da den beløber sig til 2,9 %. Med hensyn til den islandske stats aktieførhøjelse så var statens aktiekapital allerede faldet til 41 % i juni 2003, mens andre private operatører, såsom Og Vodafone, havde øget deres stamaktiekapital. De islandske myndigheder har påpeget, at intet selskab trods de eksisterende aktionærers åbenhed over for nye deltagere har vist interesse for projektet ⁽³⁾. En beregning af statsstøttens størrelse som et resultat af forhøjelsen af den islandske stats aktiekapital er ikke ukompliceret. Selv om man i yderste konsekvens betragtede hele kapitalforøgelsen som statsstøtte, og selv om man betragtede hele A-lånet som statsstøtte ⁽⁴⁾, ville det samlede beløb for den islandske stats deltagelse imidlertid andrage omkring 15,5 mio. EUR. Dette svarer til omkring 32 % af investeringsomkostningerne for Farice-projektet ⁽⁵⁾.

EF-Domstolen har fastslået, at en forenelighedsvurdering på baggrund af statsstøttebestemmelserne ikke bør føre til et resultat, der strider mod andre traktatbestemmelser. Følgelig er det for vurderingen af statsstøttebestemmelserne også relevant at se på, om statsstøtten gives til et projekt, som kunne give anledning til konkurrencemæssige betænkeligheder i forbindelse med anvendelsen af EØS-aftalens artikel 53 og/eller 54 ⁽⁶⁾. I denne henseende bemærkede Tilsynsmyndigheden bl.a. i beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure, at selv om CANTAT-3-infrastrukturen stadig eksisterer ⁽⁷⁾, var der — blandt en række andre spørgsmål — en bekymring for, om alle CANTAT-3-forbindelser i fremtiden vil blive kanaliseret

⁽¹⁾ Se brev fra de islandske myndigheder, dateret 28.6.2006, s. 5.

⁽²⁾ Euribor + 2,30 % p.a. – (Euribor + 0,18 % p.a.) – 0,50 % = 1,62 %.

⁽³⁾ Se brev fra de islandske myndigheder, dateret 28.6.2006, s. 5.

⁽⁴⁾ Se punkt 17.3 i kapitel 17 i Tilsynsmyndighedens retningslinjer for statsstøtte, hvori det siges, at værdien af garantien i visse situationer kan være så høj som det beløb, der effektivt dækkes af denne garanti.

⁽⁵⁾ Støtteintensiteter på 35 % af de samlede investeringsomkostninger er f.eks. blevet godkendt af Europa-Kommissionen i statsstøttesag N 188/2006, Letland, til et bredbåndsprojekt i landbrugsområder.

⁽⁶⁾ Jf. sag C-225/91 Matra mod Kommissionen Sml. 1993, s. 3203, præmis 41, EFTA-Domstolens dom i sag E 09/04 Den Islandske Bank- og Børsrådgivningsmyndighed mod EFTA-Tilsynsmyndigheden, endnu ikke offentliggjort, præmis 82.

⁽⁷⁾ Om eksisterende infrastrukturs sameksistens henvises til Kommissionens beslutning N 307/2004, afsnit 45, hvor det positivt skitseres, at dette mindsker risikoen for unødvendig dobbeltanvendelse og begrænser den økonomiske virkning for operatører, der allerede har infrastrukturen på plads. Se også Kommissionens beslutning N 199/2004, afsnit 41, N 213/2003, afsnit 47.

gennem E-Farice hf., som har aktiemajoriteten i Farice hf. ⁽⁸⁾ Derfor er der risiko for, at konkurrencen om forbindelser til Island ville blive elimineret, da der kun ville være en konkurrent tilbage på markedet. Disse betænkeligheder er nu bragt ud af verden.

Farice-projektet er konkurrencemæssigt stimulerende, idet der skabes en ny kanal for internationale forbindelser, hvor der tidligere kun fandtes CANTAT-3.

Som et resultat af Farice hf.'s priser, som er høje i sammenligning med internationale priser, har købere af engroskapacitet i Island, når bortses fra Farices stiftere, desuden haft en tendens til at bruge CANTAT-3-kapaciteten, som Teleglobe tilbyder til lavere priser. Dette viser, at Farice ikke synes at være i stand til at kontrollere priser eller udbud på markedet for internationale forbindelser til/fra Island under de herskende markedsvilkår. De islandske myndigheder skønner, at Teleglobe i dag sælger kapacitet til islandske kunder, som svarer til omkring 50 % af den volumen, der kanaliseres gennem Farice. Der er ikke noget, der tyder på, at Farice hf. i sin prispolitik underbyder CANTAT-3 og er i stand til at presse denne konkurrent ud af markedet. De grossister, der ikke har tilknytning til Farice hf.'s stiftere, kan gå uden om Farice-kablet og har i realiteten benyttet sig af denne mulighed.

De islandske myndigheder har også reageret på de betænkeligheder, der kom til udtryk i beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure, og som gik ud på, at Farice hf. oprindeligt havde planer om fælles opkøb/leasing af øget båndbredde hos CANTAT-3 for at ringforbinde de to systemer. Sådanne omfattende opkøb af disponibel kapacitet ville i realiteten have fjernet Teleglobe som konkurrent til Farice. De islandske myndigheder erklærede, at Farice hf. eller E-Farice ehf. for tiden ikke har nogen planer om at købe eller lease mere CANTAT-3-kapacitet, og at drøftelserne med Teleglobe ⁽⁹⁾ for mange år siden aldrig havde ført til nogen aftale. Situationen i dag er den, at både Farice og CANTAT-3's kapacitet står til rådighed til og fra Island. Desuden er der nogle operatører, såsom TDC og T-Systems, som tilbyder kapacitet til Island via CANTAT-3, om end i mindre målestok.

Derfor er der i den aktuelle situation ikke nogen grund, til, at Tilsynsmyndigheden skulle have betænkeligheder med hensyn til de konkurrencemæssige aspekter, og den har afsluttet behandlingen af konkurrencesagen.

⁽⁸⁾ I 2003 ejede E-Farice ehf. 80 % af aktierne i Farice hf., mens de resterende 20 % af aktierne var ejet af Føroya Tele (0,6 %) og de øvrige færøske parter (tilsammen 19,93 %).

⁽⁹⁾ Teleglobe har overlevet den tidligere kapitel 11-procedure og er i dag et NASDAQ-handelsselskab.

4. KONKLUSION

På grundlag af foregående vurdering finder Tilsynsmyndigheden, at støtten til Farice hf. er forenelig med EØS-aftalen. Ikke desto mindre beklager Tilsynsmyndigheden, at foranstaltningerne blev gennemført, før Island havde anmeldt statsgarantien til Tilsynsmyndigheden, og før Tilsynsmyndigheden havde vedtaget en endelig beslutning om statsstøttevurderingen af foranstaltningerne —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Støtten til fordel for Farice hf. i form af en statsgaranti for et lån og en kapitalforhøjelse udgør statsstøtte, som er forenelig med EØS-aftalens funktion i den i EØS-aftalens artikel 61, stik. 3, litra c), anvendte betydning.

Artikel 2

Denne beslutning er rettet til Republikken Island.

Artikel 3

Kun den engelske tekst er autentisk.

Udfærdiget i Bruxelles, den 19. juli 2006.

På EFTA-Tilsynsmyndighedens vegne

Bjørn T. GRYDELAND
Formand

Kristján A. STEFÁNSSON
Medlem af kollegiet